

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

5-6. évfolyam

Anyanyelvi kommunikáció:

„Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.” (NAT)

„Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának eredménye, amely természeténél fogva kapcsolódik az egyén kognitív képességének fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete. Ez a tudásanyag felöleli a szóbeli kapcsolattartás fő típusainak, az irodalmi és nem irodalmi szövegek egész sorának, a különféle nyelvi stílusok fő sajátosságainak, valamint a nyelv és a kommunikáció változásainak ismeretét különféle helyzetekben.

Az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tud, kommunikációját figyelemmel kíséri és a helyzetnek megfelelően alakítja. Képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni információkat, képes különböző segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

A pozitív attitűd magában foglalja a kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvést, az esztétikai minőség tiszteletét és mások megismerésének az igényét. Ehhez ismernünk kell a nyelv másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét.” (NAT)

időkeret: heti 2 óra

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Az önkifejezéshez és a társas-társadalmi párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képességek megléte. A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő, artikulált nyelvi magatartás. Törekvés a megértés aktusának beteljesülésére, a megértésre. Magabiztos fellépés, a szóbeli kommunikáció nem verbális eszközeinek és a segédeszközök magabiztos használata. Törekvés a változatosságra, az esztétikai minőség érzékelése és tisztelete.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	Egyszerű, érthető és hatékony közlés a mindennapi emberi érintkezés kommunikációs helyzeteiben A helyes beszédhang és hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás gyakorlása helyzetgyakorlatokkal. A kommunikáció tényezőinek, szereplőinek, szóhasználatának megfigyelése Pontosság, érzékletesség, lényegkiemelés a szóbeli kommunikáció során. A különféle mondatok változatos használata a beszélő céljának és szándékának megfelelően. A verbális és nem verbális kifejezőeszközök (testbeszéd, arcjáték) összehangolása a kommunikációs helyzetnek megfelelően. Az udvarias nyelvi viselkedés formáinak gyakorlása. A beszédpartnerek megnyilatkozásainak megfigyelése, értékelése e szempontból. Rövid történetmondás mindennapi személyes élményről, olvasmányról megadott témák, motívumok alapján. Hallott szöveg rövid szóbeli összefoglalása. Saját vélemény megfogalmazása és megvédése egy-egy érv említésével adott témának megfelelően. Mások véleményének meghallgatása és megértése. Egyszerű történetek, szituációk dramatizálása különféle formákban (bábjáték, árnyjáték, némajáték, kisebb improvizáció, helyzetgyakorlat)
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	anyanyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none">• Törekedjen a jól formált beszédre és a megfelelő artikulációra. Képes legyen felismerni a mindennapi élet kommunikációs helyzetait, tényezőit.• Tudjon különbséget tenni a kommunikáció verbális és nem verbális kifejezőeszközei között, hétköznapi kommunikációs szituációkban képes legyen ezek összehangolására.• Ismerje, és gyakorlatban használja az alapvető udvarias nyelvi viselkedési formákat.• Képes legyen rövidebb elbeszélő történetek hallott szövegek tartalmi összefoglalására, lényegkiemelésre. Képes legyen rövid összefüggő történeteket mondani személyes vagy olvasmányélmény alapján.• Képes legyen egy-egy érv segítségével röviden megfogalmazni a saját véleményét, meghallgatni, megérteni mások véleményét.• Képes legyen különböző dramatikus formákkal eljátszani egy történetet, egy-egy szereplő gondolatait, egyszerű érzelmeit.• Képes legyen rövid improvizációra helyzetgyakorlatok során.

2. Olvasás, írott szöveg megértése	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	A korosztály képességeinek és az oktatási igényeknek megfelelő olvasás és szövegértés. A különféle nyelvi szintek jelenségeinek felismerése azonosítása, szóbeli és írott szövegek megértése. Különféle hosszúságú, bonyolultságú, műfajú, rendeltetésű, különféle hordozókon közzétett szövegek olvasása és összehasonlítása. A szerzői álláspont azonosítása, a mondottakhoz való viszony értékelése, véleménynyilvánítás.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	Különböző szövegek néma és hangos olvasása. Ismert tartalmú szövegek értelmező hangos olvasása. Rövidebb szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek önálló olvasása, a fontosabb gondolatok kiemelése, összefoglalása. Hosszabb művek (pl. novellák, ifjúsági regény) önálló elolvasása házi olvasmányként, a cselekmény utólagos felidézése, a szereplők cselekedeteinek, jellemének, kifejtett és ki nem fejtett nézeteinek megértése. A nyelvi eszközök és a jelentés összefüggésének megtapasztalása szépirodalmi és nem szépirodalmi olvasmányokban. A szó szerinti jelentés és az átvitt jelentések létezésének megtapasztalása, megértésük gyakorlása. A szövegben kifejtett információk visszakeresése. Ismerkedés a szövegértési technikák alapjaival irodalmi és ismeretterjesztő szövegeken keresztül. Válogató olvasás, átalakítás, kiegészítés, tömörítés, szövegtagolás. Rövid dokumentum típusú szövegek (használati utasítások, hirdetések, felhívások, adatlapok, stb.) megértése. A szöveg megértésének bizonyítása a mondatfonetikai eszközök helyes használatával. Az aktív és a passzív szókincs gazdagítása különböző szövegösszefüggésekben. Az irodalmi szövegben megjelenő egyszerűbb képek, alakzatok felismerése és értelmezése (pl. hasonlat, metafora; ismétlés, fokozás, túlzás). Szövegek műnemi/műfaji különbségének érzékelése (pl. mese és dokumentum, lírai költemény és elbeszélés) a használt nyelvi kifejezőeszközökön keresztül. A leírás és a jellemzés kifejezőeszközeinek megfigyelése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben.
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	anyanyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Képes legyen korosztályának megfelelő szövegek folyamatos néma és hangos olvasására. • Néhány mondatos vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazása az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről, nézeteiről, a szövegekben megjelenő emberi helyzetekről. • Képes legyen válogató olvasásra, szépirodalmi, ismeretterjesztő szövegek tartalmával kapcsolatos kérdésekre választ adni, információkat visszakeresni olvasott szövegből. Képes legyen személyes tapasztalatait és előzetes ismereteit aktivizálni a különböző szövegek értelmezésében. • Tudja részekre tagolni a szöveget, képes legyen a lényeg kiemelésére, tanulság és kulcsmondatok kikeresésére, megfogalmazására. • Képes legyen rövid dokumentum típusú szövegek értelmezésére. • Ismerje fel a szépirodalmi és mindennapi szövegekben a tanult szóképeket, alakzatokat, és egyéb nyelvi kifejezőeszközöket (hasonlat, metafora, megszemélyesítés, ellentét, párhuzam, ismétlés, fokozás, túlzás, stb.), valamint ezek stílusformáló erejét. Alkalmazza maga is saját írásbeli feladataiban. • Legyen képes szövegek műnemi különbségeinek felismerésére, és korosztályának megfelelően tudjon maga is rövid, összefüggő szövegeket alkotni különféle műfajokban.

3. Írás, helyesírás, szövegalkotás	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	<p>Az anyanyelvű írásbeliség normáinak megismerése, az életkornak és az oktatás igényeinek megfelelő írástechnika, olvasható betűformák, esztétikus íráskép, lényegkiemelés, áttekinthető jegyzetelés és vázlatkészítés, problémaérzékeny helyesírás.</p> <p>Szövegtípusok és műfajok széles körének alapos ismerete, normakövető írásmód az alapvető műfajokban. A műfajokhoz kötődő hagyományok, nyelvi-stilisztikai és kommunikációs jellegzetességek szerepének felismerése és alkalmazása saját írásműben. Saját álláspont pontos, változatos, önálló kifejtése</p> <p>Kiegészítés, átírás, kreatív írás.</p>
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Az írástechnika továbbfejlesztése: a tanulási igényeknek megfelelő és rendezett írásmód gyakorlása.</p> <p>Leíró fogalmazás előkészítése: megfigyelés, azonosságok és különbségek felismerése, lényeges és lényegtelen vonások elkülönítése, játékos szókinccsgyakorlatok, vázlatkészítés</p> <p>Rövidebb szövegek alkotása különböző szövegtípusokban és műfajokban (pl. tájleírás valóságos vagy elképzelt tájról, lakókörnyezetről, kisebb elbeszélés különböző elbeszélő szerepében, rövid jellemzés).</p> <p>Gondolatok, érzelmek, képzetek kifejezése különböző nézőpontokból.</p> <p>Nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a fogalmazásokban, írásbeli szövegekben.</p> <p>Az anyaggyűjtés és -elrendezés alapjainak megismerése, anyaggyűjtés gyermekek számára készült lexikonokból, kézikönyvekből.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	anyanyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Képes legyen a tanuláshoz szükséges gyorsabb tempójú írásra. Ismerjen és használjon megfelelő rövidítéseket, szimbólumokat. Írásképe legyen áttekinthető hosszabb lélegzetű szövegeknél. • Alkosson önállóan rövidebb szövegeket különböző szövegtípusokban (tudjon írni rövid leírást, néhány soros jellemzést, kisebb elbeszélést önállóan elképzelt témában és olvasmányélmény alapján). • Ismerje, és tudatosan alkalmazza a fogalmazásszerkesztési, tagolási szabályokat. Képes legyen saját maga és társai munkájának értékelésére a fenti szempontokból. • Képes legyen gondolatok, érzelmek írásbeli kifejezésére fogalmazásaiban. • Kreativitása nyilvánuljon meg a különböző szövegalkotási műfajokban: képes legyen szövegek átírására, olvasott művekhez eltérő befejezés illesztésére, egy-egy szereplő további sorsának elképzelésére, szövegek szűkítésére, bővítésére, rejtvényt szerkesztésre, néhány publicisztikai műfajban kisebb szövegek alkotására. • Alkalmazza a tanult nyelvtani, nyelvhelyességi, helyesírási ismereteket saját írásmunkáiban (helyesírási alapelvek, magán- és mássalhangzótörvények, szófajok helyesírásának sajátosságai, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű, hangutánzó és hangulatfestő szavak választékos használata, stb.) • Képes legyen információk, tudásanyagok lényegének kiemelésére, meghatározott szempontok szerinti rendszerezésére tanári irányítással.

4. A tanulási képesség fejlesztése	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Az alapműveltség elsajátításához szükséges tudás önálló megszerzéséhez szükséges képesség. Feldolgozási technikák ismerete
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek elkülönítése és gyakorlása (könyvkölcsönzés, a könyvtárhasználat alapjai).</p> <p>Az önálló ismeretszerzés gyakorlása (pl. könyvek keresése megadott témához egyénileg, csoportosan). Tapasztalatgyűjtés különböző információhordozók működéséről, használatáról.</p> <p>Gyermekeknek szóló ismeretterjesztő művek, lexikonok, szótárak megismerése, használata.</p> <p>Vázlat felhasználása különböző témájú, műfajú szövegek megértéséhez, megfogalmazásához.</p> <p>Ismerkedés különböző információhordozókkal (pl. vizuális, audiovizuális, elektronikus: internet, CD-ROM).</p> <p>Az összefoglalás sajátosságainak és szerepének megismerése, megértése.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	anyanyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, a hatékony, önálló tanulás
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a könyvtárhasználat alapjait, képes legyen a könyvtári dokumentumok besorolására (szépirodalmi, ismeretterjesztő és kézikönyvtár). Ismerje a betűrendbe sorolás szabályait, képes legyen címszavak betűrendbe sorolására. Tudjon keresni a szerzői és címkatalógusban. • Önállóan és csoportosan képes legyen adott témához való könyvkeresésre. • Szerezzen tapasztalatot különböző információhordozók (írásos, vizuális, audiovizuális, elektronikus, Internet, CD, DVD, stb.) működéséről, alkalmazásáról. • Képes legyen gyermekeknek szóló lexikonok, több- és egy nyelvű szótárak, segédkönyvek használatára egy-egy probléma megoldásához, ismeretei bővítéséhez, anyaggyűjtéshez. Képes legyen az így szerzett ismeretek elrendezésére, csoportosítására, a lényegi információk kiemelésére, rövid szó- illetve írásbeli beszámoló kiselőadás készítésére ez alapján. • Tudjon vázlatot készíteni különböző témájú és műfajú szövegek megértéséhez, alkotásához. • Képes legyen egy-egy téma rövid összefoglalására szóban és írásban.

5. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	A mai magyar nyelv árnyalt és igényes használata. Nyelvtani ismeretek elsajátítása, a szövegre, annak felépítésére, működésére, jelentésére és stílusára vonatkozó ismeretek alkalmazása a szövegalkotásban és a szövegek megértésében, elemzésében. A nyelvnek kommunikációs közegként, eszközként és társadalmi jelenségként való értelmezése. A nyelv mint jelrendszer értelmezése. és a nyelv anyanyelvként való birtoklása tartja össze a Ezáltal a tanulók sikeres szocializációja
<i>Fejlesztési feladatok</i>	A nyelvi egységek közötti egyszerűbb összefüggések felismerése (pl. rendszerszerű összefüggések felfedezése a hangok között, a szavak között, a szavakat alkotó szóelemek között). Gyakorlottság a szavak jelentésviszonyainak a feltérképezésében a korosztály szintjén (pl. az egy- és többjelentésű szavak felismerése, rokon értelmű szavak gyűjtése). Ismerkedés az egynyelvű szótárak, diákoknak szánt kézikönyvek használatával. Különböző nyelvváltozatokat képviselő konkrét példák alapján a nyelv és a nyelvhasználat rétegzettségének a megtapasztalása, felismerése (különösen a szókincs területén). A diákok írásbeli és szóbeli szövegalkotásához kötődő alapvető nyelvhelyességi tudnivalók megbeszélése a beszéd és a helyesírás terén egyaránt. A helyesírás további alapvető szabályainak a megismerése és alkalmazása. Ismerkedés helyesírási kézikönyvekkel. Egy-egy korábbi évszázadban született szöveg megfigyelése, a mai és a korábbi nyelvváltozat különbségének a felismerése a korosztálynak megfelelő szinten. Az anyanyelv és az idegen nyelv különbségének a felismerése, ennek megfogalmazása a diák saját szavaival (pl. magyarul úgy mondjuk, hogy...).
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Képes legyen a nyelvet jelrendszerként értelmezni, a nyelvi egységek (szavak, mondatok, egyéb nyelvi jelek) és jelentések közti egyszerűbb összefüggéseket értelmezni. • Képes legyen összefüggéseket felfedezni a szavak jelentése és hangalakja között. • Képes legyen saját szintjén egynyelvű szótárak használatára, szóértelmezésre, -magyarázatra. • Képes legyen írásbeli és szóbeli szövegalkotásában a stílusnak megfelelően használni a hangutánzó, hangulatfestő, rokon értelmű szavakat a választékoság érdekében. • Képes legyen megfelelő szövegkörnyezetben használni szavakat konkrét és elvont jelentésben. • Képes legyen felismerni és javítani a gyakori nyelvhelyességi hibákat (-suk, -sük; -nák, -nék helyes használata, stb.) • Képes legyen felismerni a tanult szófajokat az irodalmi és nem irodalmi szövegekben. Tudja alkalmazni a szófajokhoz tartozó helyesírási és nyelvhelyességi tudnivalókat. Képes legyen felismerni irodalmi és nem irodalmi szövegekben a különböző szófajok stílusformáló hatását. • Tapasztalja meg a nyelv rétegzettségét (nyelvjárások, szakmák, egyes szubkultúrák nyelvhasználata, stb.), főként a szókincs területén. • Képes legyen anyanyelve és az általa tanult idegen nyelv összehasonlítására, hasonlóságok és különbségek felismerésére, ezek megfogalmazására.

6. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Az irodalom, mint művészet befogadása. Az olvasás, mint műélvezet megtapasztalása, az olvasás iránti igény. Az irodalom sajátos kifejezési formáinak felismerése, összehasonlítása, megértése és értelmezése. Érzékenység az irodalmi művekben megjelenő értékek, problémák, kérdések és kétségek felfedezésére. Az ízlés, a kánon, mint értékmérő és mint folyamatosan változó jelenség
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Az olvasás iránti érzelmi és gondolati érdeklődés fenntartása a belefeledkezés, a játékoság, a kaland, a képzelet, az önismeret, az emberismeret stb. iránti igénnyel. Az olvasás örömeinek felfedezése.</p> <p>Változatos ritmikai, zenei formálású lírai művek közös és önálló olvasása a klasszikus és a kortárs magyar és világirodalom köréből.</p> <p>Néhány fontosabb költői kép és alakzat felismerése, szerepük, hangulati hatásuk megfigyelése.</p> <p>Ismerkedés különböző lírai műfajokkal.</p> <p>A versszak és a nagyobb szerkezeti egységek viszonyának megértése.</p> <p>A lírai mű témájának és hangulatának, hangnemének felismerése.</p> <p>Elbeszélő művek közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel, csoportosan és egyénileg. A megismert formák alkalmazása a mindennapi történetmondásban, a kreatív írásban.</p> <p>A szereplők külső és belső jellemzőinek azonosítása.</p> <p>Az idő és a tér egyértelműen megjelölt mozzanatainak azonosítása.</p> <p>Annak megállapítása, hogy ki beszél el, és kinek a szemével látjuk a történetet.</p> <p>A tetőpontok, fordulópontok és kitérők érzékelése.</p> <p>Tapasztalatszerzés a tisztán elbeszélő és dramatikus műrészletek közötti különbségekről.</p> <p>Elbeszélések és elbeszélő költemények részleteinek, illetve köznapi helyzeteknek a dramatizált megjelenítése.</p> <p>Az új szóbeliség, az elektronikus kommunikáció és tömegkommunikáció néhány új formájának megfigyelése.</p> <p>Törekvés a közvetlenül adódó jelentés árnyalására, általánosítására személyes tapasztalatok, más irodalmi és nem irodalmi, verbális, hangzó és képi szövegek bevonásával.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	anyanyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Képes legyen rövidebb és hosszabb lírai és epikus művek kifejező és értő olvasására, a szereplők/lírai én gondolataival, érzelmeivel való azonosulásra. • Képes legyen a fontosabb költői képek, alakzatok (megszemélyesítés, hasonlat, metafora, ismétlés, ellentét, fokozás, párhuzam, túlzás, gondolatrítmus, stb.) szövegek környezetben való felismerésére, stílusformáló szerepének, hatásainak ismeretére. • Ismerje fel néhány fontosabb lírai és epikus műfaj (dal, ballada, mese, monda, elbeszélés, elbeszélő költemény, eposz, mítosz, históriás ének, stb.) sajátosságait. • Képes legyen elkülöníteni az irodalmi művekben a nagyobb szerkezeti egységeket, ismerje fel ezek funkcióit. Alkalmazza az erről tanult ismereteket saját írásbeli és szóbeli szövegalkotásában. • Képes legyen több szereplő szemszögéből láttatni a történetek eseményeit, és képes legyen e több nézőpont reprodukálására írásbeli és szóbeli megfogalmazásaiban • Képes legyen szereplők külső és belső tulajdonságainak azonosítására. • Képes legyen az epikus művek kapcsán felismerni idő és tér mozzanatait. • Ismerje fel és tudja azonosítani az epikus művekben a konfliktusokat, az epizódot, a tető- fordulópontot, a kitérőt. • Képes legyen elbeszélések részleteinek, illetve köznapi helyzeteknek dramatizálására. • Ismerje fel az új szóbeliség, az elektronikus kommunikáció és tömegkommunikáció néhány új formájának sajátosságait. • Legyen képes rövid műsorajánlást, műismertetést készíteni társai számára. • Legyen képes közvetlen és közvetett jelentések megfogalmazására egy-egy irodalmi mű kapcsán, a jelentésárnyalásba bevonva személyes tapasztalatait.
---	--

7. Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése	
Óraszám: folyamatos fejlesztés, valamint min. 13, max. 19 teljes óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	<p>Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltsága, a kulturális és történeti másság felismerése, megértése és erre épülő tisztelete. A saját kultúra sokrétű ismeretén nyugvó képesség a különbözőség felismerésére és megértésére. Önálló ítéletalkotás társadalmi, történeti, morális és esztétikai kérdésekről, a vélemény érvelő kifejtésének és védelmének képessége különféle kulturális, etikai, esztétikai normák és kultúrtörténeti ismeretek alapján. Ezáltal könnyebb, tudatosabb konfliktuskezelés. A humor személyiség- és közösségépítő szerepének megértése.</p>
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Rövid, néhány mondatos vélemény megfogalmazása az élmények és olvasmányok hatásáról.</p> <p>A humor kiemelt szerepének érzékelése a mindennapokban (pl. vicc) és a műalkotásokban a korosztály érdeklődésének megfelelő néhány szöveg kapcsán.</p> <p>Részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben és vitában a mindennapok, művek és olvasmányok kiváltotta élményekről. Mások véleményének meghallgatása, megértése.</p> <p>A jó és a rossz, az igazság és az igazságosság: az ítélezés mint cselekedet felismerése mindennapi szövegekben és különféle műalkotásokban.</p> <p>A nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége, az empátia fontosságának átélése a közösség életében.</p> <p>Más korokban született mindennapi szövegek, tárgyak és műalkotások idegenségének megtapasztalása.</p> <p>A különböző kultúrák eltérő létmódjának, szemléletének megtapasztalása néhány példa alapján.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<p>anyanyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség</p>
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes tárgyilagos, érveken alapuló vélemény, ellenvélemény közlésére szóban és írásban. • Legyen képes rövid, néhány mondatos vélemény megfogalmazására az élmények az olvasmányok hatásáról. • Legyen képes más véleményének megértésére, befogadására nem saját álláspont kifejtésére, az empátia gyakorlására. • Aktív részese legyen a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésnek és az itt kezdeményezett, a mindennapi élet, a művek és olvasmányok által kiváltott élményekről szóló vitáknak. • Ismerje fel az irodalmi művekben és a mindennapi helyzetekben a humor forrását, a paródiát, a karikatúrát, képes legyen a humoros részletek bemutatására, rövid humoros történetek fogalmazására. • Legyen képes irodalmi művek mentén erkölcsi ítéletek megfogalmazására rövid üzenetek, szerep- és szimulációs játékok formájában. • Legyen képes más korokban született műalkotások lényegi befogadására, ehhez integrálja más tantárgyakból szerzett tudását, tapasztalatait. • Tapasztalja meg és fogadja el különböző kultúrák eltérő szemléletét. Integrálja ismereteibe családi, baráti, esetleg külföldi élményeit, tapasztalatait.

TECHNIKA ÉS ÉLETVITEL

5-6. évfolyam

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott célok, értékek és kompetenciák az Életvitel és gyakorlati ismeretek műveltségterületen kisebb-nagyobb mértékben mind megjelennek. E műveltségterület tartalmilag leginkább a Természettudományi és technológiai kompetencia és a Kezdeményező- és vállalkozóképesség kialakításában vállal szerepet. Más értelemben a műveltségterület célja és feladata, hogy az iskolát befejező tanulók tudjanak élni, dolgozni és tanulni a technikai világban. Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit.

(Kiemelten jelezve a nagyobb hangsúllyal meglevő elemek.)

Természettudományos kompetencia:

„A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.” (NAT)

„Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természeti világ alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, a technológiai folyamatoknak, valamint a mindezek emberi alkalmazása során kifejtett tevékenységek természetre gyakorolt hatásának az ismerete. Ezeknek az ismereteknek a birtokában az egyén megérti a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok formálódásában, az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalom egészében (a döntéshozatallal, értékekkel, erkölcsi kérdésekkel, kultúrával stb. kapcsolatosan).

A természettudományos kompetencia birtokában az egyén képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és

működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben. Képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan, és globális vonatkozásokban egyaránt.

A természettudományos kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt, az etikai kérdések iránti érdeklődést, valamint a biztonság és a fenntarthatóság tiszteletét egyaránt magában foglalja – különösen a tudományos és technológiai fejlődés saját magunkra, családunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatásával kapcsolatban. „ (NAT)

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia:

„A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újíásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.” (NAT)

„Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A szükséges ismeretek egyrészt az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerését, értelmezését, másrészt a gazdaság működésének átfogóbb megértését, a pénz világában való tájékozódást foglalják magukban. Az egyénnek tudatában kell lennie a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeivel is.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

A pozitív attitűdöt a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Feltételezi a célok elérését segítő motivációt és elhatározottságot, legyenek azok személyes, másokkal közös és/vagy munkával kapcsolatos célok vagy törekvések.” (NAT)

Kulcs kompetenciák:

Anyanyelvi kommunikáció kompetencia

Idegen nyelvi kommunikáció kompetencia

Matematikai kompetencia

Természettudományos kompetencia

Digitális kompetencia

A hatékony, önálló tanulás kompetenciája

Szociális és állampolgári kompetencia

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája

Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

Az alábbiakban felsorolt kiemelt fejlesztési feladatokat a technika és életvitel műveltség terület -jellegénél fogva kisebb-nagyobb mértékben- mind magába ötvözi.

(Kiemelten jelezve a nagyobb hangsúllyal meglevő elemek.)

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- ✓ **Énkép és önismeret**
- ✓ Hon- és népismeret
- ✓ Európai azonosságtudat –egyetemes kultúra
- ✓ Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- ✓ **Gazdasági nevelés**
- ✓ **Környezettudatosságra nevelés**
- ✓ A tanulásra tanítása
- ✓ Testi és lelki egészség
- ✓ **Felkészülés a felnőttlét szerepeire**

A Technika és életvitel tantárgy műveltségterületnél, példaképpen a Pauz-Westermann Tantervcsalád kerettantervekhez készült 5-6. évfolyamos Helyi Tantervet figyelembe véve lett kialakítva az abban szereplő témaköröknél:

Ember és környezete

A kommunikáció eszközei és módjai

Anyagok és alakításuk

Tervezés és építés, Háztartástan, életvitel

Gazdálkodás

a fejlesztési célok, fejlesztési feladatok (benne fejlesztési tartalmak) fejlesztendő kompetenciák és fejlesztési követelmények struktúrája. Ezek a témakörök tematikus tananyagegységként az 5. és 6. évfolyamokon egyaránt jelentkeznek.

A javasolt időkeret az 5-6. évfolyamra számolva 37 óra.

(Az 5-6. évfolyamon összesen 74 óra van.)

Témakör: Ember és környezete, Háztartástan, életvitel	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 9 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Legyen képes a munka és a technika szükségességének, jelentőségének (haszna és veszélyei) a fenntartható fejlődés és a fenntartható fogyasztás szerepét felismerni emberi életben.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>A mesterséges környezet: A közvetlen mesterséges környezet vizsgálata, jellemzőinek megismerése, tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről. A személyes hatások, lehetőségek és szerepek felismerése a közvetlen környezet kialakításában. A mesterséges változásai kapcsolatának felismerése, vizsgálata. A közvetlen mesterséges környezet felelős, tudatos, célszerű alakítása, a személyes szerep kipróbálása, gyakorlása.</p> <p>A technika feladata, az emberi szükségletekből adódó technikai problémák megoldása: Családtagok, barátok, iskolatársak technikai eszközökkel kielégíthető szükségleteinek felismerése. Technikatörténeti érdekességek megismerése. A szakképzettség szerepének és jelentőségének felismerése.</p> <p>Az ember, a társadalom, a természet és a technika kapcsolatrendszere: A társadalmi és a természeti környezet összefüggésének megismerése, gyakorlati példákhoz kapcsolható tevékenységek, pályák.</p> <p>A környezet használata, élet a környezetben: A környezet, a tárgyak használata, a célszerű környezet szépsége. A tárgyak, mint eszközök funkcióinak felismerése a környezetalakításban.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak: A rendszerfogalom megértése, az ember legfontosabb szükségleteinek ismerete. A környezet alapfogalmainak, az ember környezetalakító tevékenysége és annak hatása. Tájékozódás a természetes és mesterséges (technikai) környezetben. A mesterséges környezet gondos körültekintő a felhasználása a különféle (megújítható) energiaforrások tükrében. A természeti népek egyszerű eszközei és használatuk technikatörténeti vonatkozásai. Harmonikus környezet kialakítása bútorok ételek, ajándéktárgyak, munkadarabok esztétikus díszítése, lakás és iskola otthonossá tétele. Természeti folyamatok megfigyelése, törvényei</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Természettudományos kompetencia • Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia • Esztétika-művészeti kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes magában foglalni az ember környezet átalakító tevékenységének megnyilvánulásait és az ez által okozta változásokat és azokat értékelni meg. Tudatosuljon benne az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség. Alakítson ki kritikus és kíváncsi attitűdöt, az etikai kérdések iránti érdeklődést, a fenntarthatóság tiszteletét – különösen a tudományos és technológiai fejlődés- saját magunkra, családunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatásával kapcsolatban. • Legyen képes, hogy a mindennapi életben, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínáló lehetőségek megragadására. • Gyakorlati tevékenysége során létrehozott alkotásoknál (a funkció túl) legyen igénye azok esztétikus megjelenítésére is.

Témakör: A kommunikáció eszközei és módjai	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 8 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Legyen képes a különféle információhordozók, dokumentumok, segédleteket használatára, azoknak a célnak megfelelő kiválasztására. Tudja indokolni a tervezéshez felhasznált segédlet kiválasztását.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Dokumentum típusú szövegek (tárgy, könyv, hálózati dokumentum) alkalmazása. A dokumentumok (modellek, tárgyak a mindennapi életben, lexikonok, szótárak, technikai-háztartási mindentudók, műszaki szakkönyvek, zsebkönyvek és összefoglalók) használata. A segédletek alkalmazásának indoklása, és kapcsolódása az egyéni tervekhez.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak: Alapvető hagyományos nyomtatott, taktilis és korszerű analóg-digitális információhordozók. Rendelkezésre álló dokumentumokat és azok kiválasztásának szempontjai. Az informatikai fejlődés irányai. Információ átadás története (beszéd, füstjel, rovásírás, fényjel, könyv, telefon, táviró, telex, rádió, televízió, telefax, mobiltelefon, számítógép, fénymásolók, internet hálózat). Információátadás (kódolás-dekódolás), továbbítás, tárolás folyamata gyakorlati működtetése. Számítógép fő egységei és üzembehelyezése. Logikai áramkörökhöz elméleti és gyakorlata, logikus, algoritmikus gondolkodás alkalmazása.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi kompetencia • Természettudományos kompetencia • Digitális kompetencia • Hatékony önálló tanulás kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni információkat, különböző segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. • Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. • Sajátítsa el az információs társadalom technológiájának magabiztos, kritikus eszközhasználatát, az írott és képi dokumentumok alkalmazhatóságát • Tegyen szert az információval és idővel történő hatékony gazdálkodás képességére.

Témakör: Tervezés, építés	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 10 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Ismerje meg, lássa át az alkotás folyamatát, annak lépéseit a probléma felismeréstől a problémamegoldásig
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Problémafelismerés Problémaérzékenység, problémafelismerés, az emberi problémák és a technikai lehetőségek feltárása: A probléma felismerése, az egyéni, a családi és az iskolai környezetben, valamint a munka világában. Különös tekintettel az emberi szervezetet károsító anyagokkal való kapcsolatba kerülés lehetőségére. A technikai probléma megfogalmazása: A probléma lényegének megfogalmazása szóban és vázlatrajzban. A probléma gyakori előfordulása pályaterületenként.</p> <p>Tervezés Tervezés, a megoldáshoz vezető út kitalálása: A rendeltetésnek, a formának, a készítési eljárásnak, és az anyagnak nagyjából megfelelő megoldás kiválasztása. Az ötlet elmondása néhány mondatban, vázlatrajzban, 2-3 lépéses technológiai terv írása.</p> <p>Kommunikáció: a terv megjelenítése, szóban, írásban, rajzban, anyagban: Az elképzelés rögzítése, közlése anyagban, kész tárgyban, térbeli makettben, szóban, írásban, látszati rajzban. A terv bemutatása, indoklása szóban.</p> <p>A terv, elképzelés értékelése, megfeleltetése az igénynek és a lehetőségeknek: A terv funkcionális és formai megfelelésének, valamint az eljárás célszerűségének és gazdaságosságának megállapítása.</p> <p>Konstruálás, kivitelezés A terv megvalósítása anyagban, térben: A rendeltetésnek, a formának, valamint a készítési eljárásnak, az anyagnak megfelelő megoldás kiválasztása és elkészítése saját vázlat, tervrajz, minta alapján. Az alkotás örömeinek átélése a tevékenységben.</p> <p>Kommunikációs képesség (szövegértés, rajzolás) A kivitelezéshez, készítéshez szükséges terv, gondolat megértése, kifejezésének képessége vázlatrajzban, szóban, anyagban, vagy kész tárgyban. Jellemző tulajdonságok kiemelése a feladatmegoldáshoz kapcsolódóan.</p> <p>Ítéletképeség az alkotófolyamat minden pontján: Véleményformálás a munka (eredmény) funkcionális és formai megfeleléséről, az eljárás célszerűségéről és gazdaságosságáról. Ízlésítélet megfigyelés alapján.</p> <p>Konstruáló képesség, eszközhasználat, ügyesség Az egyszerű alapanyagok alakítása, a kéziszerszámok kezelése, mérés. Individuális különbségek az anyagok kezelésében, anyagérzékenység.</p> <p>Ismeretek (anyag, szerkezet, technológia, forma, funkció) A gyakorlati tapasztalatra és tanult tudásra épülő forma-, anyag-, szerkezet- és eljárási ismeret. Az ehhez kapcsolódó pályakörök meghatározása.</p> <p>Szervezőképesség: Az önálló munkaszervezés, munkamegosztás kialakítása. Az időbeosztás és a tempó mint egyéni sajátosság szerepe. A tevékenység és eredményének értékelése:</p> <p>Magatartásformák Felelős alkotói és befogadói magatartás. Az önellenőrzés fejlesztése. A tanár, a tanulók véleményének figyelembevétele. Az erősségek és a gyengeségek elhatárolása.</p>

	<p>Képességek Az alapfokú alkotó-, kritikai (önértékelő), megfigyelő-, ítélő- és kommunikációs képességek szerepe az alkotó- és elemző-folyamatban. Az erősségek és a hiányok megfogalmazása.</p> <p>Készségek, jártasságok A munkavégzéshez szükséges elemi kezűgyesség, eszközhasználati jártasság, anyagminőség iránti érzék, formaérzék, szerkezetválasztási jártasság kialakítása. A gyakorlati és az elméleti beállítódás elkülönítése</p> <p>Ismeret, megismerés Egyszerű emberi szükségletek felismerése és a technikai lehetőségek belátása. A rendeltetés, a jelentés (forma), az anyag, a szerkezet az eljárás és a gazdaságosság összefüggéseinek megismerése. Ennek hatása az individuális életszervezésre.</p> <p>Ítélnőképesség, döntésképesség Az alkotás funkcionális és formai megfelelése, valamint az eljárás célszerűségének és gazdaságosságának megállapítása. A döntés indoklása. A döntés természetének definiálása.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak: Probléma felvetéstől, megfogalmazásától a tervezésen át a problémamegoldásig vezető út. A méretmegadás elemei, becslés, mérés, méretjelölés és rajzjelek. A tervezés folyamata, vázlatrajzkészítés, vetületi ábrák a funkció, forma és esztétikum szerepe a tervezésben. Modellek, makettek szerepe, egyszerűbb épület makett készítés Az alkotásokkal létrehozott terek (város, falú, lakás, kert stb.), formák esztétikuma, funkcionalitása, ergonómiaja és környezetkímélése. A lakás jellemzői, funkciói, belső terei, berendezési szempontok a részek kapcsolatai, környezete és az energiatakarékos működtetése.</p>
<p><i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi kompetencia • Természettudományos kompetencia • Szociális és állampolgári kompetencia • Kezdeményező és vállalkozói kompetencia
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes a probléma felvetését és megoldási lehetőségeit, az ehhez kapcsolódó fogalmakat, gondolatokat, érzéseket, tényeket, véleményeket, kifejezéseket és értelmezéseket szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), megfogalmazni és ennek során törekedni a helyes és kreatív nyelvhasználatra. • Legyen képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a felmerülő problémák megoldása során. Kritikus attitűddel rendelkezzen a fenntarthatóság környezetre vonatkozó elvárásait tekintve. • Legyen képes hatékonyan kommunikálni, vegye figyelembe a problémamegoldáshoz, tervezéshez kötődő különféle elképzeléseket, nézőpontokat tudjon különféle munkaformában, módszerekben (projekt, team, csoport) tevékenykedni. • Tegyen szert olyan készségekre, képességekre, mint a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

Témakör: Anyagok és alakításuk, háztartástan-életvitel	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 10 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Alakítsa ki a követendő munkavégzési és tanulási szokásokat, a helyes időbeosztásra és a környezeti, a technológiai rendre vonatkozóan. Legyen jártas a különféle anyagok alakításában és ebből fakadó tapasztalatok általánosításában, a környezettudatos életmód folytatásában.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Rend, tisztaság, szabálykövetés, időbeosztás: Figyelem és elővigyázatosság az eszközök, szerszámok használatában. Rend, időbeosztás. Az érdeklődés és munkamód szerepe az időbeosztásban.</p> <p>Megfigyelés, vizsgálat: Emberi szükségletek és igények, anyagok, szerkezetek, formák, megfigyelése, vizsgálata, tapasztalati megismerése. A tapasztalatok általánosítható következtetései a képességekre, érdeklődésre vonatkozóan.</p> <p>Technológiai rend, térszemlélet: Eredményes művelési (időbeli) sorrend betartása az alkotófolyamatban, térbeli tájékozódás a konstruálásban. Konkrét pályaterületek, ahol dominánsak a térbeli tájékozódás követelményei.</p> <p>Gazdálkodás, környezettudatos magatartás: Célszerű gazdálkodás az anyaggal, az energiával, a munkával és az idővel, anyagi javakkal, kiemelt figyelemmel a tudatos vásárlásra. A személyes ráfordítás mennyiségének meghatározása.</p> <p>Eszközhasználat, munkaszervezés: Jó testtartás, jártasság az anyagalakításban és a legegyszerűbb eszközök használatában. Pályaorientáció Az egyéni vonzódás és a képességek.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak:</p> <p>Rend tisztaság szabálykövetés időbeosztás: Önmaga és környezete tisztántartása, a tisztítás, tisztálkodás módjai és korszerű eszközei. Konyhában, technikateremben a higiénikus munkavégzés feltételei, egyszerűbb étel készítése, ízléses terítés, tálalás balesetmentes eszközkezelés. Munkadarabok (makett, modell, étel stb.) elkészítése során alkalmazott szabályok, algoritmusok fontossága a rendelkezésre álló időkeret figyelembevételével.</p> <p>Megfigyelés vizsgálat: Megfigyelések alapján szerzett ismeretek összegyűjtése, leírása, rendszerezése. Munkadarab készítése során szerezzen tapasztalat. A természetes és mesterséges anyagok tulajdonságainak megismerése, alakíthatósága és felhasználás lehetőségei.</p> <p>Technológia térszemlélet: Technológiai folyamatok, technikai rendszerek elemzése, egyszerű géprendszerek, irányítási formák bemutatása, készítése, az anyagkiválasztás szempontjai. Alapvető háztartási munkák technológiája az esztétikus környezet kialakítása, egyszerűbb díszítőelemek készítésére a textíliák fajtáinak felismerése, csoportosítására, tulajdonságainak értelmezésére. A környezet alapfogalmainak megismerése. Tájékozódás a környezetben. A mesterséges környezetben való helyes viselkedés.</p> <p>Gazdálkodás, környezettudatos magatartás Környezete tudatosan alakítása a környezetkímélő, környezettudatos, technológiák figyelembevételével.</p>

	<p>Tárgyasult környezetben, erőforrásokkal, anyagi javakkal történő takarékos gazdálkodás.</p> <p>Anyagi és humánerőforrás összefüggései lehetőségei: energia, ár, gazdálkodás, jövedelem, gazdaságosság és a takarékoság követelményei a családi gazdálkodásban.</p> <p>Szelektív hulladékgazdálkodás jelentősége, a környezetszennyezés elkerülésének lehetőségei.</p> <p>Korszerű környezetkímélő konyhatechnikai eszközök használata.</p> <p>Az egészséges táplálkozási szokások kialakításának alapanyagai, módjai.</p> <p>A szakképzettség szerepe, jelentősége, felhasználása a gazdaságban betöltött szerepe.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi kompetencia • Természettudományos kompetencia • Hatékony önálló tanulás kompetencia • Szociális és állampolgári kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rendelkezzen saját higiéniai egészségére vonatkozó ismeretekkel értése meg az egészséges életvitel ebben játszott szerepét. • Megfigyelései során szerzett tapasztalatait tudja összegyűjteni, rendszerezni szóbeli illetve írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon, meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. • Legyen képes a technológiai folyamatok alkalmazásának a természetre gyakorolt hatását mérlegelni. Tudja mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében. Legyen képes cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében a környezettudatos magatartás alapján. • Legyen képes a közös munkára, és tudásának másokkal való megosztására, saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.

Törölt: A MATEMATIKA TANTÁRGYBAN ¶

Matematikai kompetencia:

„A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.” (NAT)

„Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A matematika terén szükséges ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek és struktúrák, az alpműveletek és alapvető matematikai reprezentációk fejlődő ismeretét, a matematikai fogalmak, összefüggések és koncepciók és azon kérdések megértését, amelyekre a matematika választ adhat.

A matematikai kompetencia birtokában az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket, megérti a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikál, valamint alkalmazza a megfelelő segédeszközöket.

A matematika terén a pozitív attitűd az igazság tiszteletén és azon a törekvéseken alapszik, hogy a dolgok logikus okát és érvényességét keressük.” (NAT)

Pedagógus szerepéről: a matematikai kompetencia fejlesztésével a biztos számolási tudás kialakítását kell megvalósítani. A tanulók képességeinek fejlesztését minden lehetséges eszközzel, sokféle módszerrel valósítsuk meg. A problémák cselekvő megoldását a gyakorlati életből vett példákon keresztül végeztessük. A pedagógus feladata a tanulási körülmények megteremtése/biztosítása, a szükséges eszközök biztosítása, a megfelelő segítségnyújtás a tanulók egyéni képességeinek figyelembe vételével. A pedagógusnak kell a nyugodt tanulási légkört megteremteni, a folyamatos motivációt fenntartani a gyerekekben. Ehhez meg kell adni a tévedés jogát, és a vita szabadságát. A matematika kompetenciafejlesztésben is használjuk az IKT eszközöket.

A kulcskompetenciák fejlesztése:

A matematikai kompetencia fejlesztéséhez kapcsolódó más kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Természettudományos kompetencia
- Digitális kompetencia
- Hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

E kulcskompetenciák a matematikai kompetenciák fejlesztése során egybefonódnak, egymást kiegészítve jelennek meg egy-egy feladat megoldása kapcsán.

Tervezett időkeret: heti 2 óra

Az alábbi táblázat egy mintát ad arra, hogy a fejlesztendő kompetenciákat mely tananyag tartalmakon keresztül lehet megvalósítani. *-gal jelzett oszlop válogatásokat tartalmaz (példák) az 5-6. oszt kerettantervben meghatározott témakörökből.

Fejlesztési cél	Fejlesztendő kompetenciák, feladatok	Tananyag tartalom – példák*	Fejlesztési követelmények
<p><i>A tanulók tájékozódási képességének fejlesztése térben, időben és a világ mennyiségi viszonyai között</i></p>	<p>Tájékozódás</p> <p>térben, (pl.: hosszúság, távolság, irány, szög, számegyenes, derékszögű koordináta-rendszer, térképolvasás, iránytű használata)</p> <p>időben, (pl.: időrend, időtartam mérése)</p> <p>a világ mennyiségi viszonyaiban (pl.: mérőszám és mértékegység, becslés, mennyiségi kóvetkeztetések, halmaz számossága)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Számok (természetes, egész, tört, tizedestört) nagysági viszonyai, sorrendezésük; ábrázolásuk a számegyenesen. ▪ Derékszögű koordináta-rendszer, kapcsolatok ábrázolása koordináta rendszerben. ▪ A negatív szám értelmezése, ellentett, abszolútérték. ▪ Számok ábrázolása számegyenesen. ▪ Számok nagysági viszonyai. ▪ Alakzatok síkban, térben. Tételek kölesönös helyzete. ▪ Mérés, mértékek, mértékegységek <p><i>*6. oszt.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Számok (racionális) nagysági viszonyai, sorrendezésük; ábrázolásuk a számegyenesen. ▪ <i>Transzformációk, párhuzamosság, merőlegesség</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A tanuló tudjon tájékozódni a számegyenesen, a koordináta rendszerben, legyen képes elhelyezni a számokat a tanult számkörökben. ✓ Legyen képes a mennyiségi jellemzők kifejezésére (mérőszám, db szám, pontos szám, közelítő érték). Ismerje a mértékegységeket (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő), legyen képes egyszerű átváltások elvégzésére. ✓ Tudjon tájékozódni térben és időben (alatt, mellett, felett, múlt, jelen, jövő). ✓ Tudjon a körülötte lévő világból példát hozni a tanult tételekre. ✓ <i>*Képes legyen a tanult transzformációkat végrehajtani.</i>

Fejlesztési cél	Fejlesztendő kompetenciák, feladatok	Tananyag tartalom – példák*	Fejlesztési követelmények
<p><i>A tanulók megismerési kompetenciájának fejlesztése tapasztalatszerzés, érzékelés útján</i></p>	<p>Megismerési kompetenciák fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapasztalatszerzés (pl.: műveletek gyakorlása különböző helyzetekben/többféle módszerrel, közös tulajdonságok felismerése, célirányos figyelem, oszthatósági szabályok, kísérletek, geometriai alkotások létrehozása, transzformáció, változások megfigyelése, adatok lejegyzése, értelmezése, ábrázolása, matematizálás, számjelek, műveleti jelek, célirányos figyelem) - Képzlet (pl.: relációk, számok, műveletek, egyéb matematikai szimbólumok, képzletben történő mozgítás) - Emlékezés (pl.: számmemória, műveletek sorrendje, kombinatorikus összehasonlítások, kísérletek, események felidézése és megfigyelése, érvelés és cáfolás, képi emlékezés) - Gondolkodás (pl.: összehasonlítások; sorba rendezés; megítélés; döntés; megértés, új helyzetekben való alkalmazás; matematikai modellek alkotása; 	<p>Tapasztalatszerzés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A két-, háromjegyű számok szóbeli összeadásának, kivonásának algoritmusai. ▪ Az írásbeli összeadás, kivonás algoritmusai. ▪ Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel. ▪ Kerek 10-esek, 100-asok, 1000-esek szorzása természetes számmal „fejben”. ▪ Írásbeli szorzás többjegyűvel, írásbeli osztás kéjegyűvel ▪ Osztó, többszörös. ▪ Egyszerű, gyakorlatias szöveges feladatok. ▪ Síkidomok, testek csoportosítása ▪ Kerület, terület, felszín, térfogat <p>*6. oszt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Számok reciproka, hatvány, fogalma, oszthatósági szabályok, százalékszámítás, arány <p>Képzlet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Műveletek sorrendje, zárójelek a műveletsorban. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Legyen képes a tanult műveleteket a gyakorlatban alkalmazni. ✓ Legyen képes matematikai szimbólumok értésére és használatára. ✓ Legyen képes egyszerű matematikai problémát a valóságban elhelyezni, eljátszani/modellezni. ✓ Legyen képes a korábban tanultak és a friss ismeretek integrálására. ✓ Értse a biztos, lehetséges, lehetetlen fogalmakat. ✓ Legyen képes konkrét dolgok adott szempontok szerinti rendezésére, rendszerezésére. ✓ Legyen képes az olvasott szöveges feladatot értelmezni és matematikai jelekkel/műveletekkel lejegyezni. ✓ A gyakorlatban, mindennapi helyzetekben a tanuló tudja alkalmazni a százalékról és az arányosságról tanultakat.

Fejlesztési cél	Fejlesztendő kompetenciák, feladatok	Tananyag tartalom – példák*	Fejlesztési követelmények
	<p>következtetések, fogalmak alkotása, besorolása; valószínűségi és statisztikai gondolkodás; gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása (a jelek szerepe, szövegértés, a matematikai logika nyelvénél megismerése „és”, „vagy” ...); átírt folyamat leírása és leírása; algoritmus követése</p> <p>tevékenykedtetéssel; ismeretek rendszerezése, ismerethordozók használata (színes rúd, stb.); nyitottság, önbizalom fejlesztése)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Számok nagysági viszonyai. ▪ Kerület, terület, felszín, térfogat. <p><i>*6. oszt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Szöveges feladatok megoldása egyenlettel, egyenlőtlenséggel.</i> ▪ <i>Tengelyes tükrözés.</i> <p>Emlékezés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kerek 10-esek, 100-asok, 1000-esek szorzása természetes számmal „fejben”. ▪ Valószínűségi játékok, kísérletek, adatok táblázatba rendezése <p><i>*6. oszt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Oszthatósági szabályok, számolás „fejben”.</i> ▪ <i>Alapszerkesztések, százalékszámítás, arányosság.</i> <p>Gondolkodás</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sorozatok (képzési szabályok). ▪ Realisztikus szöveges feladatok. ▪ Több feltétel egyidejű teljesülése (halmazok). <p><i>*6. oszt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Diagramok készítése, függvények ábrázolása.</i> 	

Fejlesztési cél	Fejlesztendő kompetenciák, feladatok	Tananyag tartalom – példák*	Fejlesztési követelmények
Az 5-6. oszt. tanulók kompetenciájának fejlesztése a biztos számolási tudás megszerzésére, az ismeretek mindennapi életben való alkalmazására	<p>Ismeretek alkalmazása (friss/felfrissített ismeretek alkalmazása a probléma megoldásokban)</p>	<p>5-6. oszt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A tanult témakörökből válogatva. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Legyen képes a tanult ismereteket a mindennapi életben alkalmazni ✓ Biztos számolási készséggel rendelkezzen
A tanulók probléma-érzékeny gondolkodásának, valamint a problémamegoldó képességének fejlesztése	<p>Problémakezelés és megoldás (szituációk megoldása természetes helyzetekben; megoldások matematikai modellen belül; önellenőrzés; felelősségvállalás az eredményért; többféle megoldási mód keresése; válasz megfogalmazása szóban, írásban)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realisztikus szóveges feladatok megoldásának vizsgálata (egy, több megoldás vagy nincs megoldás). ▪ Szerkesztési feladatok diszkuálása. ▪ Síkidomok, testek szimmetriája. <p>*6. oszt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Százalékszámítással kapcsolatos szóveges feladatok.</i> ▪ <i>Százalékszámítás arányos következtetéssel.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tudjon fejben számolni, közelítő értékeket meghatározni, eredményeket előzetesen megbecsülni. számszomszédok megállapítani, kerekíteni. ✓ Biztos, lehetséges, lehetetlen fogalmak tudatos használata ✓ Változatos tartalmú szövegek értelmezése, készítése, a szaknyelv fokozatos elsajátítása ✓ Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése ✓ Mások gondolatainak megértése, példák-ellenpéldák, magyarázat keresése, egyszerű következtetések levonása ✓ <i>Tudja megadni a számok különböző alakjait.</i>
A tanulók kreativitásának fejlesztése, a matematikai kompetencia alkotó alkalmazására	<p>Alkotás és kreativitás (objektumok alkotása szabadon; állítások kérdések megfogalmazása helyzettől; saját gondolatok megfogalmazása; halmazalkotás;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Síkidomok, testek készítése, szerkesztése, jellemzése. ▪ Játékok a tanult témákban (pénztárgép, dominó, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Legyen képes modell alkotására egy probléma megoldásához ✓ Legyen képes sorozat folytatására, szabály megalkotására

Fejlesztési cél	Fejlesztendő kompetenciák, feladatok	Tananyag tartalom – példák*	Fejlesztési követelmények
<p>Az 5-6. oszt. tanulók akarat, érzelmi, önfejlesztő képességeinek fejlesztése, az életkori sajátosságok figyelembe vételével, az együttéléssel kapcsolatos értékek tudatosítása</p>	<p>szimbólumok alkotása; rendszeralkotás; számszámrendszerek, sorozatok alkotása; táblázatok készítése; modellalkotás; stratégia alkotása)</p> <p>Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek és együttéléssel kapcsolatos értékek</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kommunikáció</i> (megállapodások, jelölések értése, kezelése; a matematikai logika fokozatos megismerése; mások gondolatainak megértése, kulturált vita; érvelés, bizonyítás, sejtések kezelése) - <i>Együttműködés</i> (közös munka, egymásra figyelés, munka tervezése, szervezése, megosztása; vitakészség fejlesztése; projektben való együttműködés) - <i>Motiváltság</i> (a saját tudás és képességek fejlesztésének igénye; a világ megismerésének igénye; a matematika értékeinek, eredményeinek, módszereinek, eszközeinek megismerési igénye) - <i>Önismeret, önértékelés, reflektálás, önszabályozás</i> (saját értékek és korlátok ismerete) 	<p>térképek, stb.).</p> <p>*6. oszt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vegyes, összetett feladatok megoldása.</i> <p>5-6. oszt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A tanult témakörökben a módszerek, technikák, eszközök változatos alkalmazásával ezek a kompetenciák fejleszthetők. Pl.: csoportmunka, szakértői mozaik klaszter feladatoknál, térkép, menetrend, stb. 	<p>✓ <i>Tudjon transzformációt elvégezni (tengelyes tükrözés), alakzatokat mozgatni.</i></p> <p>✓ A probléma megoldását tudja a matematika nyelvén megfogalmazni, a megoldás helyessége mellett érvelni, mások megoldását megérteni.</p> <p>✓ Tudjon csoportban dolgozni, mások megoldását elfogadni, segítséget adni és kapni.</p> <p>✓ Életkori sajátosságának megfelelő szinten legyen igénye a problémamegoldásra, a folyamatos munkára.</p> <p>✓ Legyen kitartó és motivált a problémamegoldásban</p> <p>✓ Alakuljon ki minden tanulóban a saját önálló tanulási és feladatmegoldási stratégiája</p>

Német nemzetiségi nyelv

5-6. évfolyam

A NAT szerint az Idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a következőket jelenti:

Idegen nyelvi kommunikáció

„Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.”

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

Az idegen nyelvi kommunikáció feltételezi a szókincsnek és a funkcionális nyelvtannak, valamint a szóbeli interakciók főbb típusainak és a nyelvi stílusoknak az ismeretét. Fontos a társadalmi hagyományoknak, valamint a nyelvek kulturális vonatkozásainak és változatosságának az ismerete is.

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is.

A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.”

A kulcskompetenciák fejlesztése:

Az idegennyelvi kompetencia fejlesztéséhez kapcsolódó más kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Digitális kompetencia
- Hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia

Mind a megfigyelések, mind a 2000. évi felmérésben megkérdezett tanulók által adott válaszok azt támasztják alá, hogy a leggyakoribb osztálytermi eljárások még mindig a nyelvtani gyakorlatok, a hangos olvasás, a fordítás, a kérdés-feleletre épülő szóbeli drill. Legritkábban a párbeszéd, szerepjátékok, pár- és csoportmunkák, nyelvi játékok fordulnak elő.

Ugyancsak kiderült, hogy a versenyszellemet erősítő kompetitív tanulásban a magyar tanulók az átlagnál jobbak, viszont az OECD- átlagnál kevésbé. Pedig a nemzetközi tendenciák azt mutatják, hogy az **együttműködésen alapuló tanulási stratégiák** sem kevésbé eredményesek, tehát a két módszer együttes alkalmazása tűnik a leginkább célravezetőnek.

Az ötödik évfolyam megkezdésekor már minden diák (legalább) egy éve tanulja az idegen nyelvet. Megértik a tanár kéréseit, óravezetését, ismerősek a feladattípusok, órai tevékenységek, motiváltak, bíznak magukban, és néhány alapvető stratégiát már használnak.

A két tanév céljai között első helyen áll a motiváció fenntartása, a gyerekek sikerélményhez juttatása párhuzamos interakciók révén.

Továbbra is a receptív készségek (hallott és olvasott szöveg értése) fejlesztése áll a középpontban, mivel a produktív készségeket (beszéd és írás) a receptív készségek közvetve fejlesztik. Az évek előrehaladtával egyre nagyobb hangsúlyt kap a beszédképesség. Lényeges nevelési cél a diákok olvasási igényének kialakítása és fejlesztése érdekes, könnyített vagy eredeti, illusztrált hosszabb szövegek olvastatásával

A **10–12 éves tanulók** idegennyelv-oktatásában kiemelkedő szerepet játszanak azok a módszerek, amelyek a leginkább alkalmasak a célnyelvi dalok, mondókák, történetek, mesék feldolgozására, illetve amelyek révén a tanulók a nyelvet, mint a kommunikáció eszközt élék meg. Pl. felfedezés, megbeszélés, vita, dráma, játék.

A kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztését leghatékonyabban az együttműködésre épülő **kooperatív tanulási formák** szolgálják, pl:

- Pár- és csoportmunka (szakértői mozaik, szóforgó, háromlépcsős interjú, diákkvartett, stb.)
- Projektmunka

Követelmények a 6. évfolyam végére:

- A nyelvtanulás során a tanulóknak alakuljon ki, és maradjon ébren a nyelvtanulás iránti kedvező **attitűd** és a **motiváció**, ami alapvető az élethosszig tartó nyelvtanulás szempontjából.
- A nyelvtanuló legyen képes a 6. évfolyam végére legalább az **A1- vagy az A1 szint** elérésére egy idegen nyelvből.
- A tanuló legyen képes a hatékony **nyelvtanulási stratégiák** használatára a továbbhaladás és az önálló nyelvtanulás céljából.
- A nyelvi készségek közül elsődlegesen a **beszédértés és a beszédkézség területén** érjen el eredményeket, de tanulja meg az olvasást és az írást a beszédértés és a beszédkézség fejlesztésének szolgálatába állítani, és induljon el ezek önálló fejlesztésének útján is.

Tervezett időkeret: heti 1 óra, az 5–6. évfolyamon összesen 74 óra

1. Hallott szöveg értése	
<i>Fejlesztési cél</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Idegen nyelvű információk megértése és adása, • Interakcióban sikeres részvétel. • Célnyelven együttműködés a tanárral és társaival a nyelvórai feladatok megoldásában. • Továbbfejleszthető nyelvtanulási stratégiák használata. • Igény kialakítása a tanulóknál, hogy az osztálytermen kívüli idegen nyelvi hatásokat (pl. reklám, popzene) is megpróbálja hasznosítani. • Nyitott, érdeklődő, empátikus és segítőkész szándékú odafordulás más népek képviselői felé
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű közlések lényegi és tárgyyszerű tartalmának szűrése
<i>Fejlesztendő kompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kultúrák közötti megértés és közvetítés fejlesztése • Hatékony időbeosztás • A művészetek, a zene, irodalom és a kreatív kifejezés formáinak megbecsülése
<i>Tanulói tevékenységek</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Idegen nyelvű óravezetés során a legfontosabb utasítások, kérések megértése és végrehajtása • Egyszerűen megfogalmazott hallott szövegből, (autentikus gyermekdal, vers, mondóka, rövid mese) információk gyűjtése • Képekkel kiegészített egyszerű hallott szöveg tartalmának megértése
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló képes ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megérteni, arra cselekvéssel válaszolni; • jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megérteni; • jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűrni; • jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérteni.

2. Beszédkészség	
<i>Fejlesztési cél</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető, közvetlen szükségletek kielégítése céljából egyszerű közléseket alkalmazása, felszólítás, interakcióban való részvétel. • Együttműködés a tanárral és társaival, • Egyszerű konfliktusok kezelésére
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid, egyszerű útbaigazítás. • Másoktól dolgok, információ kérése. • Rövid, egyszerű instrukciók közlése • Számok, mennyiségek, költségek és idő kezelése. • Bemutatkozás, mások bemutatása. • Üdvözölés, elbúcsúzás, alapvető udvariassági formulák használata. • Alapvető személyes információkra kérdez és ilyen információkat ad. • Egyszerű kompenzációs stratégiák használata, hogy megértse magát, illetve megértse beszédpartnerét. • Gesztusokat, mimikát célszerűen használata. • A jelentés tisztázását röviden kéri. • A hallottak lassú, tagolt megismétlését kéri. • Részvétel csoportos, páros felkészülés után interakcióban. • Felkészülés után váratlan elem megjelenésével interakcióban vesz részt. • Információcsere érdekében interakcióban vesz részt.
<i>Fejlesztendő kompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • különböző kifejezési eszközöket használva színesebb, egyénibb, kifejezőbb kommunikáció. • az elért eredmények értékelése; • megállapítja, hogy mi az, amit már jól tud, és milyen területeken kell még fejlődnie. • megállapodásra jut, közös döntést hoz társaival; • közös produktumot létrehozása társaival; • munkamegosztás, az önálló csoportbeli szerepek vállalása. • felelősségvállalás szavaiért, tetteiért • sikerorientáltság

<p><i>Tanulói tevékenységek</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló egy párbeszédet követően összeírja, amit jól mondott, és azt, amit nem tudott elég világosan megfogalmazni, majd tájékozódik, segítséget kér, és újra eljátszik egy hasonló párbeszédet. • Megvitatják, és közösen eldöntik, hogy egy 10 elemet tartalmazó listából melyik néhány legfontosabb elemet viszik magukkal egy sarkvidéki útra. Ezt követően csoportos prezentációt tartanak az „expedíció többi tagjának”, amelynek során döntéseiket megindokolják. Előadásukat közösen készített eszközökkel teszik szemléletessé • Betanult szerepet változtatás nélkül és/vagy kis változtatással eljátszik. • Nagyon egyszerű interjúban vesz részt. • Rövid és egyszerű írott szöveget felkészülés után felolvas. • Egyszerű szövegű dalt gyakorlás után elénekel. • Elpróbált egyszerű szerepet eljátszik. • Elkészült munkáját egy-egy mondattal ismerteti. • Rövid csoportos prezentációban néhány mondat erejéig részt vesz.
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre néhány szóban vagy egyszerű mondatban válaszol; • tanult minta alapján egyszerű mondatokat mond, kérdéseket tesz fel; • megértési probléma esetén segítséget kér. • ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban; válaszol • tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, • kérdéseket tesz fel; • tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

3. Olvasott szöveg értése	
<i>Fejlesztési cél</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Személyére vagy a közvetlen környezetében előforduló konkrét dolgokra vonatkozó ismerős szavak és nagyon alapvető fordulatok megértése • Egyszerű instrukciók követése. • Kreatív részvétel kommunikációs szituációban. • Információgyűjtés különféle technikákkal
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Adott feladat megoldásához a szükséges ismeretek, anyagok és eszközök megszerzése; • A rendelkezésre álló ismeretek, anyagok és eszközök segítségével a legjobbnak / megvalósíthatónak tartott ötletet kivitelezése
<i>Fejlesztendő kompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű feliratokon, posztereken ismerős szavak, fordulatok megértése. • Egyszerű informatív szövegekből (pl. prospektus, menetrend) alapvető, tárgyyszerű információ gyűjtése • Rövid, egyszerű írásos útbaigazítás követése.
<i>Tanulói tevékenységek</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű közlések, szövegek lényegi tartalmát kiszűri. • A legegyszerűbb közlésekből, szövegekből megszerzi a neki fontos lényegi és tárgyyszerű információt. • Általános tájékozódás céljából nagyon egyszerű szöveget olvas.
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló rövid szövegben fontos információt megtalál; • ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.

4. Íráskészség	
<i>Fejlesztési cél</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Szavakból vagy nagyon rövid mondatokból álló tárgyyszerű írásbeli közlés.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Listát ír • Egyszerű képeslapot ír. • Saját és mások alapvető személyes adataival formanyomtatványt tölt ki.
<i>Fejlesztendő kompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid, egyszómondos üzenetet megfogalmazása. • Magáról, ismert és kitalált személyekről egyszerű fordulatokat és mondatokat közlése
<i>Tanulói tevékenységek</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Fotómontázst készít magáról, amihez bemutatkozó szöveget, verset ír, ezt előadja, kiállítja • Nyomtatványt tölt ki. • Posztert készít. • Rövid üzenetet, sms-t ír. • Listaverset készít saját magáról vagy általa ismert személyről, helyről, dologról, helyzetről.
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen lemásol. • Saját és mások alapvető személyes adataival formanyomtatványt tud kitölteni

TECHNIKA ÉS ÉLETVITEL

5-6. évfolyam

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott célok, értékek és kompetenciák az Életvitel és gyakorlati ismeretek műveltségterületen kisebb-nagyobb mértékben mind megjelennek. E műveltségterület tartalmilag leginkább a Természettudományi és technológiai kompetencia és a Kezdeményező- és vállalkozóképesség kialakításában vállal szerepet. Más értelemben a műveltségterület célja és feladata, hogy az iskolát befejező tanulók tudjanak élni, dolgozni és tanulni a technikai világban. Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit.

(Kiemelten jelezve a nagyobb hangsúllyal meglevő elemek.)

Természettudományos kompetencia:

„A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.” (NAT)

„Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természeti világ alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, a technológiai folyamatoknak, valamint a mindezek emberi alkalmazása során kifejtett tevékenységek természetre gyakorolt hatásának az ismerete. Ezeknek az ismereteknek a birtokában az egyén megérti a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok formálódásában, az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalom egészében (a döntéshozatallal, értékekkel, erkölcsi kérdésekkel, kultúrával stb. kapcsolatosan).

A természettudományos kompetencia birtokában az egyén képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és

működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben. Képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan, és globális vonatkozásokban egyaránt.

A természettudományos kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt, az etikai kérdések iránti érdeklődést, valamint a biztonság és a fenntarthatóság tiszteletét egyaránt magában foglalja – különösen a tudományos és technológiai fejlődés saját magunkra, családjunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatásával kapcsolatban. „ (NAT)

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia:

„A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újíttásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.” (NAT)

„Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A szükséges ismeretek egyrészt az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerését, értelmezését, másrészt a gazdaság működésének átfogóbb megértését, a pénz világában való tájékozódást foglalják magukban. Az egyénnek tudatában kell lennie a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeivel is.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

A pozitív attitűdöt a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Feltételezi a célok elérését segítő motivációt és elhatározottságot, legyenek azok személyes, másokkal közös és/vagy munkával kapcsolatos célok vagy törekvések.” (NAT)

Kulcs kompetenciák:

Anyanyelvi kommunikáció kompetencia

Idegen nyelvi kommunikáció kompetencia

Matematikai kompetencia

Természettudományos kompetencia

Digitális kompetencia

A hatékony, önálló tanulás kompetenciája

Szociális és állampolgári kompetencia

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája

Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

Az alábbiakban felsorolt kiemelt fejlesztési feladatokat a technika és életvitel műveltség terület -jellegénél fogva kisebb-nagyobb mértékben- mind magába ötvözi.

(Kiemelten jelezve a nagyobb hangsúllyal meglevő elemek.)

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- ✓ **Énkép és önismeret**
- ✓ Hon- és népismeret
- ✓ Európai azonosságtudat –egyetemes kultúra
- ✓ Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- ✓ **Gazdasági nevelés**
- ✓ **Környezettudatosságra nevelés**
- ✓ A tanulásra tanítása
- ✓ Testi és lelki egészség
- ✓ **Felkészülés a felnőttlét szerepeire**

A Technika és életvitel tantárgy műveltségterületnél, példaképpen a Pauz-Westermann Tantervcsalád kerettantervekhez készült 5-6. évfolyamos Helyi Tantervet figyelembe véve lett kialakítva az abban szereplő témaköröknél:

Ember és környezete

A kommunikáció eszközei és módjai

Anyagok és alakításuk

Tervezés és építés, Háztartástan, életvitel

Gazdálkodás

a fejlesztési célok, fejlesztési feladatok (benne fejlesztési tartalmak) fejlesztendő kompetenciák és fejlesztési követelmények struktúrája. Ezek a témakörök tematikus tananyagegységként az 5. és 6. évfolyamokon egyaránt jelentkeznek.

A javasolt időkeret az 5-6. évfolyamra számolva 37 óra.

(Az 5-6. évfolyamon összesen 74 óra van.)

Témakör: Ember és környezete, Háztartástan, életvitel	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 9 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Legyen képes a munka és a technika szükségességének, jelentőségének (haszna és veszélyei) a fenntartható fejlődés és a fenntartható fogyasztás szerepét felismerni emberi életben.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>A mesterséges környezet: A közvetlen mesterséges környezet vizsgálata, jellemzőinek megismerése, tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről. A személyes hatások, lehetőségek és szerepek felismerése a közvetlen környezet kialakításában. A mesterséges változásai kapcsolatának felismerése, vizsgálata. A közvetlen mesterséges környezet felelős, tudatos, célszerű alakítása, a személyes szerep kipróbálása, gyakorlása.</p> <p>A technika feladata, az emberi szükségletekből adódó technikai problémák megoldása: Családtagok, barátok, iskolatársak technikai eszközökkel kielégíthető szükségleteinek felismerése. Technikatörténeti érdekességek megismerése. A szakképzettség szerepének és jelentőségének felismerése.</p> <p>Az ember, a társadalom, a természet és a technika kapcsolatrendszere: A társadalmi és a természeti környezet összefüggésének megismerése, gyakorlati példákhoz kapcsolható tevékenységek, pályák.</p> <p>A környezet használata, élet a környezetben: A környezet, a tárgyak használata, a célszerű környezet szépsége. A tárgyak, mint eszközök funkcióinak felismerése a környezetalakításban.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak: A rendszerfogalom megértése, az ember legfontosabb szükségleteinek ismerete. A környezet alapfogalmainak, az ember környezetalakító tevékenysége és annak hatása. Tájékozódás a természetes és mesterséges (technikai) környezetben. A mesterséges környezet gondos körültekintő a felhasználása a különféle (megújítható) energiaforrások tükrében. A természeti népek egyszerű eszközei és használatuk technikatörténeti vonatkozásai. Harmonikus környezet kialakítása bútorok ételek, ajándéktárgyak, munkadarabok esztétikus díszítése, lakás és iskola otthonossá tétele. Természeti folyamatok megfigyelése, törvényei</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Természettudományos kompetencia • Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia • Esztétika-művészeti kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes magában foglalni az ember környezet átalakító tevékenységének megnyilvánulásait és az ez által okozta változásokat és azokat értéke meg. Tudatosuljon benne az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség. Alakítson ki kritikus és kíváncsi attitűdöt, az etikai kérdések iránti érdeklődést, a fenntarthatóság tiszteletét – különösen a tudományos és technológiai fejlődés- saját magunkra, családunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatásával kapcsolatban. • Legyen képes, hogy a mindennapi életben, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. • Gyakorlati tevékenysége során létrehozott alkotásoknál (a funkción túl) legyen igénye azok esztétikus megjelenítésére is.

Témakör: A kommunikáció eszközei és módjai	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 8 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Legyen képes a különféle információhordozók, dokumentumok, segédleteket használatára, azoknak a célnak megfelelő kiválasztására. Tudja indokolni a tervezéshez felhasznált segédlet kiválasztását.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Dokumentum típusú szövegek (tárgy, könyv, hálózati dokumentum) alkalmazása. A dokumentumok (modellek, tárgyak a mindennapi életben, lexikonok, szótárak, technikai-háztartási mindentudók, műszaki szakkönyvek, zsebkönyvek és összefoglalók) használata. A segédletek alkalmazásának indoklása, és kapcsolódása az egyéni tervekhez.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak: Alapvető hagyományos nyomtatott, taktilis és korszerű analóg-digitális információhordozók. Rendelkezésre álló dokumentumokat és azok kiválasztásának szempontjai. Az informatikai fejlődés irányai. Információ átadás története (beszéd, füstjel, rovásírás, fényjel, könyv, telefon, táviró, telex, rádió, televízió, telefax, mobiltelefon, számítógép, fénymásolók, internet hálózat). Információátadás (kódolás-dekodolás), továbbítás, tárolás folyamata gyakorlati működtetése. Számítógép fő egységei és üzembehelyezése. Logikai áramkörökhöz elméleti és gyakorlata, logikus, algoritmikus gondolkodás alkalmazása.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi kompetencia • Természettudományos kompetencia • Digitális kompetencia • Hatékony önálló tanulás kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni információkat, különböző segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. • Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. • Sajátítsa el az információs társadalom technológiájának magabiztos, kritikus eszközhasználatát, az írott és képi dokumentumok alkalmazhatóságát • Tegyen szert az információval és idővel történő hatékony gazdálkodás képességére.

Témakör: Tervezés, építés	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 10 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Ismerje meg, lássa át az alkotás folyamatát, annak lépéseit a probléma felismeréstől a problémamegoldásig
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Problémafelismerés Problémaérzékenység, problémafelismerés, az emberi problémák és a technikai lehetőségek feltárása: A probléma felismerése, az egyéni, a családi és az iskolai környezetben, valamint a munka világában. Különös tekintettel az emberi szervezetet károsító anyagokkal való kapcsolatba kerülés lehetőségére.</p> <p>A technikai probléma megfogalmazása: A probléma lényegének megfogalmazása szóban és vázlatrajzban. A probléma gyakori előfordulása pályaterületenként.</p> <p>Tervezés Tervezés, a megoldáshoz vezető út kitalálása: A rendeltetésnek, a formának, a készítési eljárásnak, és az anyagnak nagyjából megfelelő megoldás kiválasztása. Az ötlet elmondása néhány mondatban, vázlatrajzban, 2-3 lépéses technológiai terv írása.</p> <p>Kommunikáció: a terv megjelenítése, szóban, írásban, rajzban, anyagban: Az elképzelés rögzítése, közlése anyagban, kész tárgyban, térbeli makettben, szóban, írásban, látszati rajzban. A terv bemutatása, indoklása szóban.</p> <p>A terv, elképzelés értékelése, megfeleltetése az igénynek és a lehetőségeknek: A terv funkcionális és formai megfelelésének, valamint az eljárás célszerűségének és gazdaságosságának megállapítása.</p> <p>Konstruálás, kivitelezés A terv megvalósítása anyagban, térben: A rendeltetésnek, a formának, valamint a készítési eljárásnak, az anyagnak megfelelő megoldás kiválasztása és elkészítése saját vázlat, tervrajz, minta alapján. Az alkotás örömeinek átélése a tevékenységben.</p> <p>Kommunikációs képesség (szövegértés, rajzolás) A kivitelezéshez, készítéshez szükséges terv, gondolat megértése, kifejezésének képessége vázlatrajzban, szóban, anyagban, vagy kész tárgyban. Jellemző tulajdonságok kiemelése a feladatmegoldáshoz kapcsolódóan.</p> <p>Ítéletképeség az alkotófolyamat minden pontján: Véleményformálás a munka (eredmény) funkcionális és formai megfeleléséről, az eljárás célszerűségéről és gazdaságosságáról. Ízlésítélet megfigyelés alapján.</p> <p>Konstruáló képesség, eszközhasználat, ügyesség Az egyszerű alapanyagok alakítása, a kéziszerszámok kezelése, mérés. Individuális különbségek az anyagok kezelésében, anyagérzékenység.</p> <p>Ismeretek (anyag, szerkezet, technológia, forma, funkció) A gyakorlati tapasztalatra és tanult tudásra épülő forma-, anyag-, szerkezet- és eljárási ismeret. Az ehhez kapcsolódó pályakörök meghatározása.</p> <p>Szervezőképesség: Az önálló munkaszervezés, munkamegosztás kialakítása. Az időbeosztás és a tempó mint egyéni sajátosság szerepe. A tevékenység és eredményének értékelése:</p> <p>Magatartásformák Felelős alkotói és befogadói magatartás. Az önellenőrzés fejlesztése. A tanár, a tanulók véleményének figyelembevétele. Az erősségek és a gyengeségek elhatárolása.</p>

	<p>Képességek Az alapfokú alkotó-, kritikai (önértékelő), megfigyelő-, ítélő- és kommunikációs képességek szerepe az alkotó- és elemző-folyamatban. Az erősségek és a hiányok megfogalmazása.</p> <p>Készségek, jártasságok A munkavégzéshez szükséges elemi kéz ügyesség, eszközhasználati jártasság, anyagminőség iránti érzék, formaérzék, szerkezetválasztási jártasság kialakítása. A gyakorlati és az elméleti beállítódás elkülönítése</p> <p>Ismeret, megismerés Egyszerű emberi szükségletek felismerése és a technikai lehetőségek belátása. A rendeltetés, a jelentés (forma), az anyag, a szerkezet az eljárás és a gazdaságosság összefüggéseinek megismerése. Ennek hatása az individuális életszervezésre.</p> <p>Ítélnőképesség, döntésképesség Az alkotás funkcionális és formai megfelelése, valamint az eljárás célszerűségének és gazdaságosságának megállapítása. A döntés indoklása. A döntés természetének definiálása.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak: Probléma felvetéstől, megfogalmazásától a tervezésen át a problémamegoldásig vezető út. A méretmegadás elemei, becslés, mérés, méretjelölés és rajzjelek. A tervezés folyamata, vázlatrajzkészítés, vetületi ábrák a funkció, forma és esztétikum szerepe a tervezésben. Modellek, makettek szerepe, egyszerűbb épület makett készítés Az alkotásokkal létrehozott terek (város, falú, lakás, kert stb.), formák esztétikuma, funkcionálitása, ergonómiaja és környezetkímélése. A lakás jellemzői, funkciói, belső terei, berendezési szempontok a részek kapcsolatai, környezete és az energiatakarékos működtetése.</p>
<p><i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi kompetencia • Természettudományos kompetencia • Szociális és állampolgári kompetencia • Kezdeményező és vállalkozói kompetencia
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes a probléma felvetését és megoldási lehetőségeit, az ehhez kapcsolódó fogalmakat, gondolatokat, érzéseket, tényeket, véleményeket, kifejezéseket és értelmezéseket szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), megfogalmazni és ennek során törekedni a helyes és kreatív nyelvhasználatra. • Legyen képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a felmerülő problémák megoldása során. Kritikus attitűddel rendelkezzen a fenntarthatóság környezetre vonatkozó elvárásait tekintve. • Legyen képes hatékonyan kommunikálni, vegye figyelembe a problémamegoldáshoz, tervezéshez kötődő különféle elképzeléseket, nézőpontokat tudjon különféle munkaformában, módszerekben (projekt, team, csoport) tevékenykedni. • Tegyen szert olyan készségekre, képességekre, mint a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

Témakör: Anyagok és alakításuk, háztartástan-életvitel	
Óraszám: Tematikus tananyagegységként az 5-6. évfolyam számára 10 tanítási óra	
<i>Fejlesztési cél</i>	Alakítsa ki a követendő munkavégzési és tanulási szokásokat, a helyes időbeosztásra és a környezeti, a technológiai rendre vonatkozóan. Legyen jártas a különféle anyagok alakításában és ebből fakadó tapasztalatok általánosításában, a környezettudatos életmód folytatásában.
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<p>Rend, tisztaság, szabálykövetés, időbeosztás: Figyelem és elővigyázatosság az eszközök, szerszámok használatában. Rend, időbeosztás. Az érdeklődés és munkamód szerepe az időbeosztásban.</p> <p>Megfigyelés, vizsgálat: Emberi szükségletek és igények, anyagok, szerkezetek, formák, megfigyelése, vizsgálata, tapasztalati megismerése. A tapasztalatok általánosítható következtetései a képességekre, érdeklődésre vonatkozóan.</p> <p>Technológiai rend, térszemlélet: Eredményes művelési (időbeli) sorrend betartása az alkotófolyamatban, térbeli tájékozódás a konstruálásban. Konkrét pályaterületek, ahol dominánsak a térbeli tájékozódás követelményei.</p> <p>Gazdálkodás, környezettudatos magatartás: Célszerű gazdálkodás az anyaggal, az energiával, a munkával és az idővel, anyagi javakkal, kiemelt figyelemmel a tudatos vásárlásra. A személyes ráfordítás mennyiségének meghatározása.</p> <p>Eszközhasználat, munkaszervezés: Jó testtartás, jártasság az anyagalakításban és a legegyszerűbb eszközök használatában. Pályaorientáció Az egyéni vonzódás és a képességek.</p> <p>Választható fejlesztési tartalmak:</p> <p>Rend tisztaság szabálykövetés időbeosztás: Önmaga és környezete tisztántartása, a tisztítás, tisztálkodás módjai és korszerű eszközei. Konyhában, technikateremben a higiénikus munkavégzés feltételei, egyszerűbb étel készítése, ízléses terítés, tálalás balesetmentes eszközkezelés. Munkadarabok (makett, modell, étel stb.) elkészítése során alkalmazott szabályok, algoritmusok fontossága a rendelkezésre álló időkeret figyelembevételével.</p> <p>Megfigyelés vizsgálat: Megfigyelések alapján szerzett ismeretek összegyűjtése, leírása, rendszerezése. Munkadarab készítése során szerezzen tapasztalat. A természetes és mesterséges anyagok tulajdonságainak megismerése, alakíthatósága és felhasználás lehetőségei.</p> <p>Technológia térszemlélet: Technológiai folyamatok, technikai rendszerek elemzése, egyszerű géprendszerek, irányítási formák bemutatása, készítése, az anyagkiválasztás szempontjai. Alapvető háztartási munkák technológiája az esztétikus környezet kialakítása, egyszerűbb díszítőelemek készítésére a textíliák fajtáinak felismerése, csoportosítására, tulajdonságainak értelmezésére. A környezet alapfogalmainak megismerése. Tájékozódás a környezetben. A mesterséges környezetben való helyes viselkedés.</p> <p>Gazdálkodás, környezettudatos magatartás Környezete tudatosan alakítása a környezetkímélő, környezettudatos, technológiák figyelembevételével.</p>

	<p>Tárgyasult környezetben, erőforrásokkal, anyagi javakkal történő takarékos gazdálkodás.</p> <p>Anyagi és humán erőforrás összefüggései lehetőségei: energia, ár, gazdálkodás, jövedelem, gazdaságosság és a takarékoság követelményei a családi gazdálkodásban.</p> <p>Szelektív hulladékgazdálkodás jelentősége, a környezetszennyezés elkerülésének lehetőségei.</p> <p>Korszerű környezetkímélő konyhatechnikai eszközök használata.</p> <p>Az egészséges táplálkozási szokások kialakításának alapanyagai, módjai.</p> <p>A szakképzettség szerepe, jelentősége, felhasználása a gazdaságban betöltött szerepe.</p>
<i>Fejlesztendő kulcskompetenciák</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi kompetencia • Természettudományos kompetencia • Hatékony önálló tanulás kompetencia • Szociális és állampolgári kompetencia
<i>Fejlesztési követelmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rendelkezzen saját higiéniai egészségére vonatkozó ismeretekkel értése meg az egészséges életvitel ebben játszott szerepét. • Megfigyelései során szerzett tapasztalatait tudja összegyűjteni, rendszerezni szóbeli illetve írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon, meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. • Legyen képes a technológiai folyamatok alkalmazásának a természetre gyakorolt hatását mérlegelni. Tudja mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében. Legyen képes cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében a környezettudatos magatartás alapján. • Legyen képes a közös munkára, és tudásának másokkal való megosztására, saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.